

N Vernieuwd charter overheidsopdracht A2
MH/EDJ/AS
917-2023

Brussel, 3 oktober 2023

ADVIES

OVER

**HET VERNIEUWD CHARTER “TOEGANG VAN KMO’S TOT
OVERHEIDSOPDRACHTEN”**

(goedgekeurd door het bureau op 29 september 2023,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 3 oktober 2023)

Op 31 juli 2023 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO van de heer David Clarinval, Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, een adviesvraag ontvangen over het vernieuwde charter "toegang van kmo's tot overheidsopdrachten".

Na raadpleging van de commissie Algemeen kmo-beleid heeft het bureau van de Hoge Raad op 29 september 2023 onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 3 oktober 2023.

CONTEXT

De federale regering heeft op 19 november 2021 het gemeenschappelijk actieplan ter bevordering van de toegang van de kmo's tot overheidsopdrachten¹ goedgekeurd. De Hoge Raad heeft in zijn advies van 21 september 2021 over het gemeenschappelijk actieplan ter verbetering van de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten zijn standpunten over het ontwerp van het actieplan meegedeeld².

Vervolgens bracht de Hoge Raad een advies uit inzake de actiepunten over de begeleiding van kmo's bij overheidsopdrachten (projecten 14-16) en het aspect opleiding (project 17)³.

In zijn advies van 17 mei 2022 over de evaluatie van het charter "toegang van kmo's tot overheidsopdrachten"⁴ heeft de Hoge Raad zich eveneens uitgesproken over de noodzakelijke verbeteringen aan het charter. Het actiepunt 6 van as 2 van het goedgekeurd actieplan voorziet immers in een evaluatie van het charter "Toegang van kmo's tot overheidsopdrachten"⁵ van 14 februari 2018 (hierna "charter") met als objectief om te vernemen of het charter dat als doelstelling heeft om overheidsopdrachten even toegankelijk te maken voor alle ondernemingsgroottes nog steeds up-to-date is en of de toepassing en monitoring van het charter correct verloopt.

Het advies van de Hoge Raad over de evaluatie van het charter vormde samen met de adviezen van onder meer de Commissie voor de Overheidsopdrachten en van het Strategisch Federaal Aankoopoverleg, de basis voor de inhoudelijke evaluatie van het charter en tot het voorliggend ontwerp van het vernieuwde charter. De evaluatie werd geleid door de FOD Economie in nauwe samenwerking en in overleg met de FOD BOSA en de FOD Kanselarij.

De Minister wenst te vernemen of er nog noodzakelijke wijzigingen aangebracht moeten worden aan het ontwerp van het vernieuwde charter alvorens het charter goed te keuren op de Ministerraad.

¹ <https://economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/een-onderneming-beheren-en/toegang-van-kmos-tot/het-gemeenschappelijke>

² Advies [nr. 851-2021](#) over het gemeenschappelijk actieplan ter verbetering van de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten

³ Advies [nr. 881-2022](#) over de begeleiding van kmo's bij overheidsopdrachten (projecten 14-16) en het aspect opleiding (project 17)

⁴ Advies [nr. 871-2022](#) over de evaluatie van het charter "toegang van kmo's tot overheidsopdrachten"

⁵ <https://economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/een-onderneming-beheren-en/toegang-van-kmos-tot/charter-toegang-van-kmos-tot>

STANDPUNTEN

De Hoge Raad wenst zowel de bevoegde Ministers als de FOD Economie, FOD BOSA en de FOD Kanselarij te bedanken om de Hoge Raad proactief te betrekken bij het uitwerken van de relevante aspecten van het gemeenschappelijk actieplan en om de voorstellen van de Hoge Raad uit bovenvermelde adviezen op te nemen in de update van het charter. Het resultaat van het vernieuwde charter bestaande uit 14 principes wordt door de Hoge Raad warm onthaald en zal volgens de Hoge Raad ertoe leiden dat alvast meer kmo's gestimuleerd zullen worden om deel te nemen aan overheidsopdrachten wat de centrale doelstelling van het charter is.

Het charter zal bovendien aangevuld worden met typeclausules⁶ die eruit kan bestaan om een maximaal scenario (de voor kmo's meest optimale toepassing van de opties aangeboden door de reglementering overheidsopdrachten), een minimaal scenario en een "te vermijden" scenario te voorzien. De Hoge Raad moedigt het gebruik van deze typeclausules aan die nog uitgewerkt zullen worden door de bevoegde werkgroep.

Hierna volgen weliswaar nog enkele algemene opmerkingen en enkele specifieke opmerkingen per principe die het ontwerp van charter nog kunnen verbeteren en/of vervolledigen.

A. Algemene opmerkingen

1. Beknoptere en praktischere vorm

De Hoge Raad merkt op dat hoewel het doelpubliek van het charter in eerste instantie de aanbestedende overheden zijn het charter ook geraadpleegd zal worden door andere stakeholders waaronder kmo's. Het is volgens de Hoge Raad noodzakelijk dat er ook een beknoptere en praktische vorm van het charter beschikbaar zal zijn waarbij er eventueel verder doorverwezen wordt naar het charter (dit kan in de vorm van fiches per principe).

2. Andere overheden betrekken

Het doelpubliek bestaat in eerste instantie uit de federale aanbestedende overheden. Die federale aanbesteders moeten het charter, met zijn richtlijnen en instructies, verplicht toepassen. De Hoge Raad acht het essentieel dat het charter ook toegepast wordt via partnerschappen door de aanbestedende overheden op de overige Belgische overheidsniveaus. Hij moedigt alle initiatieven tot gebruik van het charter of overname van de principes aan en wijst eveneens naar zijn voorstel onder principe 13 om een werkgroep of subcommissie "communicatie" in de schoot van de Commissie voor de Overheidsopdrachten (COO) op te richten waarin het charter alvast bij andere overheden gepromoot kan worden.

3. Deloyale concurrentie

De Hoge Raad verwijst naar zijn advies van 15 december 2022 over de deloyale concurrentie door (semi-) publieke overheidsdiensten ten aanzien van kmo's bij het uitvoeren van (overheids-)opdrachten⁷. Hij herinnert onder meer aan zijn vraag om in het charter een luik te voorzien die zich specifiek richt op de problematiek van deloyale concurrentie door (semi-)

⁶ Gemeenschappelijk actieplan : project 12 "Typeclausules op maat van de kmo's"

⁷ Advies [nr. 892-2022](#) over de deloyale concurrentie door (semi-) publieke overheidsdiensten ten aanzien van kmo's bij het uitvoeren van (overheids-)opdrachten

publieke overheidsdiensten ten aanzien van kmo's bij het uitvoeren van (overheids-)opdrachten en om een wettelijke regeling in te voeren naar het voorbeeld van de Nederlandse Wet Markt en Overheid, die oneerlijke concurrentie door de overheid voorkomt wanneer zij economische activiteiten uitvoert.

4. Charter architecten

De Hoge Raad herinnert aan zijn vraag om een specifiek sectoraal charter op te maken met principes die zouden moeten toegepast worden in aanbestedingen met architecten.⁸ Het sectoraal charter kan daardoor rekening houden met de specifieke problematieken van overheidsopdrachten gericht op architecten.

B. Specifieke opmerkingen

1. Principe 1 – Naar een optimaal gebruik van elektronische (communicatie-)middelen

- Online-informatiesessies: De Hoge Raad onderstreept het belang van het nieuwe e-procurementplatform dat een reeks nieuwe mogelijkheden bevat, waaronder het houden van online-informatiesessies. De Hoge Raad moedigt deze digitale vooruitgang aan.
- Elektronische handtekening: De Hoge Raad onderstreept het belang van de goedkeuring van toekomstige wetgeving met betrekking tot enerzijds de regularisatie van de aanwezigheid of geldigheid van de gevraagde elektronische handtekening en anderzijds de wettelijke verduidelijking dat het begrip “dagelijks bestuur” zoals vermeld in het Wetboek van Venootschappen en Verenigingen eveneens de deelname aan een overheidsopdracht en de indiening van een offerte in het kader van een overheidsopdracht bevat.
- Telemarc: De Hoge Raad stelt al te vaak vast dat de aanbestedende diensten niet om toegang tot Telemarc hebben gevraagd of, zelfs wanneer ze deze toegang wel hebben, nog steeds documenten bij de inschrijvers opvragen. De Hoge Raad pleit daarom niet alleen voor een controle op de aanvragen en verleende machtigingen, maar ook voor het sensibiliseren van aanbestedende diensten op hun verplichting tot het verrichten van de aanvraag en het gebruik van Telemarc in het kader van het only once-principe. Dit om inschrijvers niet onnodig administratief te belasten.
- Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA): Het uniform Europees Aanbestedingsdocument komt niet aan bod in het charter. Er moet echter worden opgemerkt dat, in strijd met de regelgeving, veel aanbestedende diensten een UEA vragen wanneer de geraamde waarde van de opdracht onder de Europese drempels ligt. Deze praktijk is enerzijds niet in overeenstemming met de regelgeving inzake overheidsopdrachten en vormt anderzijds gezien de complexiteit van het document een administratieve last voor bedrijven, en zeker voor de kmo, die hen ervan weerhoudt om deel te nemen aan overheidsopdrachten. De Hoge Raad vraagt dat er in het charter wordt verduidelijkt dat er onder de Europese drempels geen verplichting tot het gebruik van een UEA bestaat.
- De Hoge Raad merkt op dat er een continue aandacht moet zijn voor de doelstelling om overheidsopdrachten even toegankelijk te maken voor alle ondernemingsgroottes.

⁸ Advies [nr. 871-2022](#) over de evaluatie van het charter “toegang van kmo's tot overheidsopdrachten”, punt 11.

2. Principe 2 – Behoeftebepaling, marktverkenning en een gepaste bekendmaking van opdrachten

- Marktverkenning: Hoewel marktconsultatie belangrijk is, met name voor de goede voorbereiding van het bestek en dus voor de goede uitvoering van de opdracht, en aldus gestimuleerd dient te worden is het van belang om, wanneer een overheidsopdracht niet gegund wordt, te voorzien in een eerlijke kostenvergoeding voor niet weerhouden ondernemers die bij de inschrijving kosten maakten of uitvoerig werden geraadpleegd.
- Forum voor e-procurement: dit punt moet worden aangemoedigd, evenals de informatiesessies die zijn gepland onder principe 1. De formulering van het charter in punt 4 van de richtsnoeren en aanbevelingen met betrekking tot de vragen die dit opwerpt op het gebied van concurrentie kan beangstigend overkomen. De Hoge Raad stelt daarom volgende herformulering voor: "*het gebruik van forums of informatiesessies brengt een aantal risico's met zich mee met betrekking tot concurrentie. Dit kan geen reden zijn om er geen gebruik van te maken. Zorg voor de nodige waarborgen om concurrentie te respecteren*".
- Visitekaartje : Ondernemers kunnen zich registreren op e-Procurement en vrijblijvend een visitekaartje invullen om hun zichtbaarheid te vergroten. Zo kunnen zij bijvoorbeeld aangeven in welk type opdrachten zij geïnteresseerd zijn of expertise hebben en in welke regio ze gesitueerd zijn. De Hoge Raad vraagt dat het e-Procurement platform automatisch gebruik maakt van de ingevulde visitekaartjes door automatisch ingeschrevenen attent te maken op opdrachten die vallen binnen de thema's waarvoor men is ingeschreven.

3. Principe 3 – Toepassing van de twee- of meerasige procedures en van de procedures met onderhandelings- of dialoogelementen

- Onderhandelingsprocedure: De Hoge Raad wil dat het charter terugkeert naar de essentie van de onderhandelingsprocedure die tot doel heeft om de meest geschikte ondernemer de opdracht te gunnen. Helaas moet er worden vastgesteld dat soms om de verkeerde redenen voor deze procedure wordt gekozen namelijk met als doel te onderhandelen over de prijs ten koste van de kwaliteit. Duidelijke instructies in dit verband zouden volgens de Hoge Raad welkom zijn. De Hoge Raad stelt als goede praktijk voor dat een aanbestedende overheid eerst alle niet-prijs elementen beoordeelt en nadien pas overgaat tot opening van de omslagen of bijlagen met de prijs.

4. Principe 4 – Proportionele minimumeisen in het technische bestek

- Proportionaliteit: De Hoge Raad wijst erop dat dit principe essentieel is voor kmo's die moeten weten of ze daadwerkelijk aan de gevraagde criteria voldoen. De toepassing van het begrip 'proportioneel' is echter lastig. De Hoge Raad vraagt om meer praktische hulpmiddelen daarvoor in te zetten zoals de in Nederland gehanteerde praktijkgids 'Proportionaliteit'⁹ en de norm NBN 17687:2022¹⁰.

5. Principe 5 – Voorzien in een adequate bescherming van de rechten op intellectuele eigendom

- Punt 4 van de richtsnoeren en aanbevelingen bepaalt "*In geval van een licentie voor commercieel gebruik voor de opdrachtnemer, vat het commercieel gebruik zo ruim als mogelijk op, al dan niet in ruil voor een vergoeding (bijvoorbeeld in de vorm van royalty's)*."

⁹ [Praktijkgids Proportionaliteit van Nederland](#): De Gids Proportionaliteit geeft handvatten voor de manier waarop met het begrip 'proportionaliteit' bij aanbestedingen moet worden omgegaan.

¹⁰ [NBN 17687:2022](#)

De aanbesteder vraagt niet meer vergoeding dan nodig en dan als marktconform beschouwd kan worden. Indien nodig wordt de markt verkend.”. Het is voor de Hoge Raad niet duidelijk hoe innovatieve kmo's hierdoor worden beschermd. Dit punt moet duidelijker worden geformuleerd.

6. Principe 6 – De verdeling in percelen

- De raamovereenkomst: De Hoge Raad stelt vast dat door de tendens om overheidsopdrachten te bundelen ten gunste van meerdere aanbestedende diensten de toegang tot raamovereenkomsten moeilijker is voor kmo. Hij stelt voor dat in het charter aanbevolen wordt dat aanbestedende overheidsdiensten in de mogelijkheid voorzien om de raamovereenkomst aan meerdere bedrijven te gunnen.
- Verdeling van de opdrachten in percelen: De Hoge Raad is van mening dat de motivering waarom er besloten wordt om niet te verdelen in percelen steeds in de opdrachtdocumenten vermeld moet worden en vraagt om daadkrachtige richtlijnen op te stellen wanneer er al dan niet tot verdeling van de opdracht in percelen moet overgaan worden.

7. Principe 7 – Het gebruik van varianten

- Beoordeling van varianten: bij punt 7.4. richtlijnen en instructies zou punt 3 *“Formuleer de vraagspecificaties bij voorkeur functioneel en prestatiegericht, zodanig dat ze de concurrentie niet belemmeren en de inschrijvers voldoende ruimte laten om hun beste oplossingen aan te bieden”* en punt 6 *“Overweeg tot slot goed de samenhang tussen de basisoplossing, de mogelijke varianten en de gunningscriteria”* met name om het vergelijken en beoordelen van de inschrijvingen te vergemakkelijken anders geformuleerd kunnen worden. De Hoge Raad stelt als alternatief de volgende formulering voor: *“Het bestek moet functioneel, prestatiegericht en duidelijk worden geformuleerd, zodat de relatie tussen de basisoplossing, de mogelijke varianten en de gunningscriteria gemakkelijk kan worden onderzocht”*.

8. Principe 8 – Proportionaliteit bij selectiecriteria, financiële garanties en betalingsmodaliteiten

- In het charter ontbreekt uitleg inzake de voorschotten, de biedvergoeding en de betaaltermijnen gezien de definitieve nieuwe wetteksten hierover worden afgewacht. Het is voor de Hoge Raad belangrijk dat deze elementen wel al in het charter worden aangevuld en het charter duidelijke aanbevelingen bevat voor het geval de huidige wetgeving op dit gebied niet zal worden aangenomen.

De Hoge Raad merkt m.b.t. de borgtochtregeling op dat het recent gepubliceerd koninklijk besluit van 4 september 2023¹¹ versoepelingen en vereenvoudigingen inhoudt en meer in het bijzonder over het al dan niet stellen van een borgtocht naar aanleiding van de gunning en aanvang van de opdracht. De Hoge Raad vraagt om in het charter op te nemen dat dit niet betekent dat de borgtocht mag vervangen worden door inhoudingen op facturen of betalingen in mindering. De borgtocht mag evenmin gecumuleerd worden met inhoudingen op facturen of betalingen in mindering. Het feit dat geen borgtocht of een lagere borgtocht dan 5% wordt gevraagd rechtvaardigt volgens de Hoge Raad niet dat er inhoudingen op de facturen zouden mogen plaatsvinden. Voor zover als nodig wijst de Hoge Raad erop dat

¹¹ Koninklijk besluit van 4 september 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van het koninklijk besluit van 9 maart 2022 tot vaststelling van de modaliteiten aangaande de verplichting voor de ondernemers op het gebied van de elektronische facturering in het kader van overheidsopdrachten en concessieovereenkomsten.

inhoudingen op facturen nog grotere gevolgen hebben op de liquiditeiten van ondernemingen dan in het geval van een borgtocht.

De Hoge Raad merkt op dat kmo's voornamelijk niet deelnemen aan overheidsopdrachten vanwege de betalingstermijnen, de voorschotten en het vrijgeven van de borgtocht.

- De Hoge Raad vestigt de aandacht erop dat de huidige betalingsregels voor overheidsopdrachten¹² minder gunstig zijn dan deze voorzien in de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties. Hij vraagt om de betalingsregels te harmoniseren. Hij vraagt om verder werk te maken en om geraadpleegd te worden over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten, wat betreft de betalingsregels, dat reeds werd voorgelegd aan de commissie overheidsopdrachten.
- Hij blijft aandringen op het respecteren van de betaaltermijnen en vraagt om bij voorkeur zo spoedig mogelijk te betalen.
- Een prijsherziening is enkel in bepaalde gevallen verplicht¹³ terwijl in principe alle sectoren getroffen worden door hogere overhead- en productiekosten. In het charter wordt vermeld dat waar nodig een prijsherzieningsclausule wordt voorzien ook wanneer dat niet verplicht is. De Hoge Raad vraagt om in de plaats van deze vermelding een wettelijke verplichting in te voeren die een prijsherziening voor alle overheidsopdrachten verplicht maakt. De prijsherziening wordt best gebaseerd op een relevante prijsindex.
- De Hoge Raad verwijst naar zijn opmerking bij principe 4 m.b.t. enkele praktische instrumenten om de eerbiediging van de proportionaliteit in de praktijk te garanderen.

9. Principe 9 – Proportionaliteit bij gunningscriteria en gunnen op basis van de economisch meest voordelige offerte

- De Hoge Raad merkt op dat naast het erover waken dat ethische, sociale en milieuclausules proportioneel zijn en zodanig worden opgesteld dat ze de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten niet nodeloos bemoeilijken er ook gedurende de opdracht gecontroleerd dient te worden of er uiteindelijk door (multinationale) ondernemingen aan deze vereiste voorwaarden voldaan werd.
- De Hoge Raad verwijst naar zijn opmerking bij principe 4 m.b.t. enkele praktische instrumenten om de eerbiediging van de proportionaliteit in de praktijk te garanderen.

10. Principe 10 – Gepaste en effectieve mededinging verzekeren bij onderhandelingsprocedures die niet onderworpen zijn aan enige bekendmakingsvorm

- De Hoge Raad verwijst naar zijn opmerking bij principe 3.

11. Principe 11 – Terugkoppeling naar inschrijvers die (niet) geselecteerd / (niet) weerhouden zijn

- De Hoge Raad heeft hierover geen specifieke opmerkingen.

¹² Artikelen 95, §§ 3 tot 5, 127 en 160 van het KB van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten

¹³ Er moet verplicht een prijsherziening voorzien worden voor de opdrachten voor werken (behalve als de geraamde waarde van de opdracht minder dan 120.000 euro bedraagt en de initiële uitvoeringstermijn korter is dan honderdertwintig werkdagen of honderdtachtig kalenderdagen - niet verplicht, maar altijd mogelijk) en de opdrachten voor diensten bedoeld in bijlage I bij het KB van 14 januari 2013 (art. 38/7 KB van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten).

12. Principe 12 – Kleine repetitieve opdrachten en opdrachten van beperkte waarde

- De Hoge Raad heeft hierover geen specifieke opmerkingen.

13. Principe 13 – Permanent opleiden van aanbesteders en continu informeren van de ondernemingswereld

- In het charter wordt voorzien in een dubbele doelstelling van dit nieuwe principe zijnde:
 - het garanderen van de noodzakelijke kennis bij en vorming van de federale aanbesteders over de regelgeving overheidsopdrachten; en
 - de continue doorstroming van relevante informatie over overheidsopdrachten in het algemeen en de kmo-participatie bij overheidsopdrachten in het bijzonder van enerzijds de federale overheid naar anderzijds de beroeps- en interprofessionele organisaties, en dat via de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO (HRZKMO) als structureel “doorgeefluik”.

Voor het luik “continu informeren van de ondernemingen” is het voor de Hoge Raad belangrijk dat de overheid transparant en begrijpbaar naar kmo’s communiceert rond overheidsopdrachten. In het charter gaat de federale regering het engagement aan om een structureel, hybride informatie- en communicatiekanaal op te zetten over het onderwerp “overheidsopdrachten” in al haar facetten, inclusief een focus op het aspect “kmo-participatie”. Daarbij vraagt hij dat de Hoge Raad als structureel “doorgeefluik” zou fungeren waarbij het de bedoeling is om via een samenwerking met de Hoge Raad te garanderen dat de beroeps- en interprofessionele organisaties over de nodige informatie beschikken zodat zij op hun beurt de ondernemingen op gepaste wijze kunnen informeren.

De Hoge Raad is van mening dat een werkgroep of subcommissie Communicatie in de schoot van de Commissie voor de Overheidsopdrachten (COO) beter geplaatst is dan de Hoge Raad als structureel ‘doorgeefluik’ om de communicatie en informatie inzake overheidsopdrachten af te stemmen over alle Belgische overheidsniveaus heen en om een overkoepelende communicatiestrategie naar de ondernemingswereld toe te hanteren.

De Commissie voor de overheidsopdrachten¹⁴ heeft als doel om advies uit te brengen over voorontwerpen van wet of besluit tot bepaling van de algemene gunnings- en uitvoeringsregels van overheidsopdrachten en verenigt alle betrokken partijen waaronder de vertegenwoordigers van alle bij overheidsopdrachten betrokken overheden en dit op alle niveaus (federaal, regionaal, lokaal ...) en vertegenwoordigers van de beroeps- en interprofessionele organisaties.

De bedoeling van de werkgroep Communicatie zou zijn om in de mate van het mogelijke de timing en de vorm van de communicatie over overheidsopdrachten naar alle Belgische overheidsniveaus te coördineren en om dubbel werk en inhoudelijke tegenstrijdigheden te voorkomen. Met andere woorden wordt gepoogd om een kader te scheppen waarbinnen elke overheid communiceert, maar waarbij die communicatie toch afgestemd is op wat de andere niveaus doen. In de praktijk kan dat resulteren in een soort van overkoepelende communicatiestrategie of een geïntegreerd communicatieplan. Daarnaast zou in deze werkgroep ook relevante informatie kunnen doorgegeven en uitgewisseld worden over overheidsopdrachten in het algemeen en de kmo-participatie bij overheidsopdrachten in het bijzonder zoals o.a. het promoten van het gebruik van het e-Procurement platform bij de kmo’s.

¹⁴ [Commissie voor de overheidsopdrachten](#)

De belangrijkste aanwezigen in die nieuwe werkgroep zouden enerzijds de vertegenwoordigers zijn van de aanbesteders (en dit op alle overheidsniveaus) en anderzijds de vertegenwoordigers van de bedrijfswereld en meer in het bijzonder de kmo's. Het is daarbij niet de bedoeling dat de huidige leden zetelen in de voorgestelde werkgroep Communicatie, maar wel dat de entiteiten vertegenwoordigd in de COO iemand van hun communicatiedienst afvaardigen.

De Hoge Raad wijst op de positieve ervaringen met de Cyber Security Coalition, een initiatief waar zowel de private als de publieke sector samenkomen voor overleg en waar communicatie over cyber security zo goed mogelijk en op een pragmatische wijze onderling afgestemd wordt. Naar analogie zou in de schoot van de COO een dergelijke samenwerking voor overheidsopdrachten geïntroduceerd kunnen worden met een focus op communicatie en informatiedoorstroming.

Het charter zou dan ook aangepast moeten worden en de oprichting van een dergelijke werkgroep Communicatie in de schoot van de COO moeten voorzien. De Hoge Raad is bereid om waar mogelijk en nuttig bij te dragen als informatie- en communicatiekanaal over het onderwerp overheidsopdrachten en vraagt om deel te nemen aan de werkgroep en betrokken te worden bij het aanstellen van de vertegenwoordigers in de werkgroep.

- De Hoge Raad stelt voor om te verwijzen naar de relevante vereisten en aanbevelingen van de norm NBN 17687:2022

14. Principe 14 – Structurele en kwaliteitsvolle monitoring van de kmo-participatie bij overheidsopdrachten

- Aspecten van monitoring samenvoegen: De Hoge Raad stelt voor om alle aspecten inzake monitoring zoals voorzien in het charter samen te voegen in dit hoofdstuk, met het oog op een goede synthese en begrip ervan.

BESLUIT

De Hoge Raad is verheugd met het vernieuwde charter maar wenst te wijzen op o.a. volgende verbeterpunten :

- Het uitwerken van een beknoptere en praktische vorm van het charter.
- Het charter moet ook toegepast of overgenomen worden door de aanbestedende overheden op de overige Belgische overheidsniveaus.
- In het charter een luik te voorzien dat zich specifiek richt op de problematiek van deloyale concurrentie door (semi-) publieke overheidsdiensten ten aanzien van kmo's en om een wettelijke regeling in te voeren naar het voorbeeld van de Nederlandse Wet Markt en Overheid.
- Een specifiek sectoraal charter op te maken met principes die zouden moeten toegepast worden in aanbestedingen met architecten
- Het sensibiliseren van aanbestedende diensten op hun verplichting tot het verrichten van de aanvraag en het gebruik van Telemarc in het kader van het only once-principe.
- Het verduidelijken in het charter dat er onder de Europese drempels geen verplichting tot het gebruik van een UEA bestaat.
- Te voorzien in een continue aandacht voor het even toegankelijk maken van overheidsopdrachten voor alle ondernemingsgroottes.
- Het voorzien in een eerlijke kostenvergoeding voor niet weerhouden ondernemers die bij de inschrijving kosten maakten.

- Het voorzien in een automatisch gebruik van de ingevulde visitekaartjes.
 - Het benadrukken van de essentie van de onderhandelingsprocedure.
 - Het opnemen van enkele praktische instrumenten in het charter om de eerbiediging van de proportionaliteit in de praktijk te garanderen.
 - In het charter te voorzien dat aanbestedende overheidsdiensten de raamovereenkomst aan meerdere bedrijven mogen gunnen.
 - Het publiekelijk vermelden van de motivering in de opdrachtdocument waarom er niet wordt verdeeld in percelen en het duidelijk opstellen van richtlijnen waarom er al dan niet wordt overgegaan tot verdeling ervan.
 - In het charter alvast aanbevelingen op te nemen inzake de voorschotten, de biedvergoeding en de betaaltermijnen.
 - Het verduidelijken dat de borgtocht niet mag vervangen worden door inhoudingen op facturen of betalingen in mindering of daarmee gecumuleerd mag worden.
 - Het verder voeren van de onderhandelingen over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten, wat betreft de betalingsregels en om het ontwerp voor advies voor te leggen aan de Hoge Raad.
 - Het invoeren van een wettelijke verplichting tot prijssherziening voor alle overheidsopdrachten.
 - Het controleren of er gedurende de opdracht uiteindelijk door (multinationale) ondernemingen aan deze ethische, sociale en milieu vereisten voldaan werd.
 - Een werkgroep of subcommissie Communicatie in de schoot van de Commissie voor de Overheidsopdrachten (COO) zou beter geplaatst zijn dan de Hoge Raad als structureel ‘doorgeefluik’ om de communicatie en informatie inzake overheidsopdrachten af te stemmen over alle Belgische overheidsniveaus heen en om een overkoepelende communicatiestrategie naar de ondernemingswereld toe te hanteren.
-